

KOMUNIKAT PRASOWY nr 145/22

Luksemburg, 8 września 2022 r.

Opinia rzecznika generalnego w sprawie C-356/21 | TP (Montażysta obrazu i dźwięku pracujący dla telewizji publicznej)

Rzecznik generalna Ćapeta: orientacja seksualna nie może być powodem odmowy zawarcia umowy z osobą pracującą na własny rachunek

Nie można uzasadniać dyskryminacji ze względu na orientację seksualną, powołując się na swobodę wyboru kontrahenta

Mężczyzna pracujący na własny rachunek przez siedem lat świadczył usługi na rzecz polskiej stacji telewizji publicznej na podstawie kolejnych umów cywilnoprawnych na czas określony. W grudniu 2017 r. wraz ze swoim partnerem opublikował on na kanale w serwisie YouTube klip z piosenką świąteczną promującą tolerancję wobec par jedнопłciowych. Krótco po publikacji tego klipu jego umowa ze stacją telewizyjną została wypowiedziana. Mężczyzna otrzymał informację, że nie przewiduje się zawarcia z nim nowej umowy.

Uznając, że decyzja stacji telewizyjnej była motywowana jego orientacją seksualną, mężczyzna ten wniósł powództwo odszkodowawcze do Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy (Polska). Sąd ten zwrócił się do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej o wyjaśnienie w istocie, czy w takim wypadku zastosowanie znajduje dyrektywa ustanawiająca ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy¹ i czy należy ją interpretować w ten sposób, że stoi ona na przeszkodzie polskim przepisom dopuszczającym możliwość odmowy zawarcia umowy z osobą pracującą na własny rachunek ze względu na jej orientację seksualną.

W przedstawionej dziś opinii rzecznik generalna Tamara Ćapeta stanęła na stanowisku, że **wskazana dyrektywa znajduje zastosowanie w sytuacji odmowy zawarcia umowy z osobą pracującą na własny rachunek ze względu na jej orientację seksualną**. Wyjaśniła też, że **nie można skutecznie uzasadniać dyskryminacji ze względu na orientację seksualną, powołując się na swobodę wyboru kontrahenta**.

Po pierwsze, **dyrektywa wyraźnie reguluje warunki dostępu do zarówno zatrudnienia, jak i pracy na własny rachunek**. Rzecznik generalna przypomniała, iż z racji tego, że dyrektywa dotyczy „zatrudnienia i pracy”, jej celem jest umożliwienie obywatelom realizowania własnego potencjału i zarabiania na życie poprzez świadczenie pracy. **Istotny dla stosowania tej dyrektywy jest fakt, że jednostka świadczy pracę osobiście, niezależnie od formy prawnej, w jakiej ta praca jest świadczona**.

Z tego powodu rzecznik generalna uznała, że pojęcie „pracy na własny rachunek” **nie wyklucza dostaw towarów i świadczenia usług w sytuacji, gdy dostawca oferuje swoją pracę osobiście, aby zarabiać na życie**.

Po drugie, zdaniem rzecznik generalnej „warunki dostępu do pracy na własny rachunek” obejmują okoliczności lub fakty, które należy bezwzględnie wykazać, żeby dana osoba mogła uzyskać dostęp do określonego zajęcia jako

¹ Dyrektywa Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiająca ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy (Dz.U. 2000, L 303, s. 16).

osoba pracująca na własny rachunek. Rzecznik generalna podkreśliła w tym zakresie, że jeżeli potencjalny odbiorca usług świadczonych przez osobę pracującą na własny rachunek uzależnia dostęp do określonego zajęcia w ten sposób, że wymaga, aby osoba je wykonująca nie była osobą homoseksualną, to osoba o takiej orientacji seksualnej nie będzie mogła uzyskać takiego zlecenia.

W rezultacie **odmowa zawarcia indywidualnej umowy o świadczenie usług z osobą pracującą na własny rachunek motywowana orientacją seksualną tej osoby wchodzi w zakres pojęcia „warunków dostępu do pracy na własny rachunek”.**

Rzecznik generalna dodała, że w okolicznościach rozpatrywanej sprawy zastosowanie znajduje nie tylko przepis dyrektywy regulujący „warunki dostępu do pracy na własny rachunek” osoby samozatrudnionej, lecz także jej przepis dotyczący rozwiązania stosunku umownego ze względu na orientację seksualną takiej osoby.

Po trzecie, w ocenie rzecznik generalnej **dyrektywa stoi na przeszkodzie polskim przepisom dopuszczającym możliwość uwzględnienia przez podmiot gospodarczy orientacji seksualnej przy wyborze kontrahenta. Ponieważ wspomniane przepisy nie są niezbędne w społeczeństwie demokratycznym do ochrony swobód innych osób, nie wchodzi one w zakres dopuszczalnych wyjątków od stosowania tej dyrektywy.**

Rzecznik generalna podkreśliła, że swoboda wyboru kontrahenta może doznawać uzasadnionych ograniczeń w celu ochrony innych istotnych wartości w społeczeństwie demokratycznym, takich jak równe traktowanie w zakresie zatrudnienia i pracy. Wartość ta została wyraźnie zagwarantowana w dyrektywie, bez wpływu na istotę swobody wyboru kontrahenta. Konkretnie rzecz ujmując, podmioty gospodarcze zachowują możliwość wyboru najodpowiedniejszej osoby do wykonywania danego zajęcia w oparciu o wymogi mające znaczenie dla danej pracy.

Dyrektywa nie narusza też zasady proporcjonalności, ponieważ jest odpowiednia i niezbędna do realizacji zamierzonego przez nią celu, jakim jest stworzenie społeczeństwa wolnego od dyskryminacji ze względu na zakazane podstawy w dziedzinie zatrudnienia i pracy. Równość, do zapewniania której zmierza dyrektywa, może zostać osiągnięta tylko wówczas, gdy nikt, kto potrzebuje pracy innej osoby oraz o nią zabiega, nie będzie brał pod uwagę żadnej z charakterystycznych cech zakazanych przez dyrektywę.

Z uwagi na to, że dyrektywa nie ogranicza w sposób nieproporcjonalny swobody zawierania umów, rzecznik generalna uznała, że **sąd odsyłający winien odstąpić od stosowania w rozpatrywanej przez niego sprawie polskich przepisów**, które uniemożliwiają wyegzekwowanie zagwarantowanego w dyrektywie prawa do niedyskryminacji ze względu na orientację seksualną.

UWAGA: Opinia rzecznika generalnego nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości. Zadanie rzeczników generalnych polega na przedkładaniu Trybunałowi, przy zachowaniu całkowitej niezależności, propozycji rozstrzygnięć prawnych w sprawach, które rozpatrują. Sędziowie Trybunału rozpoczynają właśnie obrady w tej sprawie. Wyrok zostanie wydany w terminie późniejszym.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) opinii jest publikowany na stronie internetowej CURIA w dniu przedłożenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Jarosław Zasada ☎ (+352) 4303 2793

Nagranie wideo z przedstawienia opinii jest dostępne przez „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 22964106.

Pozostańmy w kontakcie!

